

# VAN MENS TOT MENS

LEDENORGAAN VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK HUMANITAS

NUMMER 4 - ZEVENTIENDE JAARGANG - DEC. 1969

RED. MR. G. EBBELING EN H. VAN SCHAAIK — VERSCHIJNT 4 MAAL PER JAAR

## HET LEDEN- ONDERZOEK

Met postzakken tegelijk zijn de formulieren bij het Sociaal-Psychologisch Instituut van de Universiteit in Groningen aangekomen; 30 pct. van de leden heeft de vragen beantwoord, zodat er in totaal een kleine 7000 vragenlijsten moesten worden geopend. Een heel karwei. Het administratieve personeel zat met de handen in het haar. Het was niet het enige dat gebeuren moest. Voordat de computer de antwoorden kan tellen, moet ieder antwoord op iedere vraag op een pons 'geval' (= -band of -kaart) worden overgebracht. En ook dat is een heel karwei.

Kortom het is allemaal zo ongelooflijk veel, dat in dit nummer van 'Van Mens tot Mens' nog geen uitgewerkte tabellen, conclusies, commentaar en wat dies meer zij, kunnen worden afgedrukt. Jammer, omdat het enerzijds beloofd is en anderzijds omdat het gesprek met de leden de discussie via het ledenorgaan later op gang kan komen.

Gelukkig zijn er enthousiast mensen geweest, die naar aanleiding van het ledenonderzoek al een brief of een kaartje hebben geschreven. Sommigen wensten de initiators succes, (waarvoor dank) anderen gaven een aanvulling op hun mening die zij door middel van beantwoording van de vragen niet voldoende kwijt konden. Ook op de enquêteformulieren is vaak een en ander bijgeschreven.

Hieronder volgt een gedeelte van een brief die aan het Centraal Bureau zijn gestuurd.

Reageer er op!!

VAN DIJK

Naar aanleiding van het ledenonderzoek het volgende:

Ik vul uw vragen niet in om de volgende redenen. Ik ben reeds van naar ik meen 1954 af lid van Humanitas, doch reken me niet tot de geestelijke en maatschappelijke stroming, die Humanitas voorstaat. Hoe dan lid geworden? Mij werd het dringend gevraagd en ik vond, dat ook dit facet van Maatschappelijk Werk steun toekwam, om groepen te kunnen helpen, die tussen alle zuilen inzitten.

Ik geef ook aan ongeveer 90 pct. der collectebussen.

Ik ben wel bereid iets over mijzelf mee te delen, doch voel weinig voor onge-nuanceerde vragen, die in een computer moeten passen. Doet me denken

aan een referendum in DDR of Spanje. Bent u voor vrede en orde, dan hoor je automatisch bij vrienden van het regime, stem je daar tegen, dan ben je staatsgevaarlijk. Zo bestaan er tegenwoordig ook vragenlijsten of je geschikt bent om een bepaalde krant te lezen.

Stemt u in met bezetting Maagdenhuis, dan vooruitstrevend, heeft u bedenkingen, dan aartsconservatief en kunt u gerekend worden tot een groep, die met een afgezwakt schuttingwoord als K-volk wordt aangeduid. Daar protesteer ik tegen. Ik maak van deze gelegenheid gebruik dit eens mee te delen, want ik ken velen, die dit ook zo voelen, ook jongeren.

Over de meningen:

Ik hoop dat jongeren belangstelling hebben voor binnenlandse politiek en

actief willen zijn in besturen enz., doch ook door middel van alles wat de hand te doen vindt, beginnen met bezorgen van convocaten, ledenwinning, deed dat zelf ook, niet ineens op grond van jeugdleider van de federatie of kamerlid; ook in het bedrijfsleven begint men als jongste bediende. Bij gebleken geschiktheid, dan graag na enkele jaren beter werk. Radicalisering kan goed werken op economisch gebied: betere inkomstenverdeling, bestrijding zwarte lonen, opdrijven grondprijzen enz. Natuurlijk zijn er op allerlei gebied verbeteringen nodig. Er zal wat meer medezeggenschap in bedrijven moeten komen, bonafide studenten die blijk geven van inzicht en studielust, niet een student die 10 jaar nog geen enkel tentamen of examen heeft gedaan en alleen maar ingeschreven staat, zouden op democratische wijze recht van meespreken kunnen krijgen.

Maar niet met terreurdaden van 2 pct. der studenten een wil opleggen aan 98 pct. anderen. Geen onmondige 12 t.m. 17-jarigen op een middelbare school laten eisen dat rapporten moeten verdwijnen, dat leraren ontslagen moeten worden. Zijn deze leerlingen ouder, dan betekent dat minder begaafdheid en behoren ze daar niet, laat staan eisen stellen.

Als Humanitas opkomt tegen wantoestanden zoals krotwoningen, te weinig speelgelegenheid, te weinig groen, te weinig dienstbetoon aan eenzamen en bejaarden, dan reken ik dat inderdaad tot hun taak.

Uw enquête zou geen enquête zijn van deze tijd, als er weer eens niet gevraagd werd over het beroerde modewoord taboe en dan ook over de seksualiteit. Het zal wel waar zijn, dat er ups en downs zijn in opvattingen over deze zaken, dat het Victoriaanse tijdperk als reactie op losbandigheid schijnheilig preuts was. Het is ook waar dat men tot ongeveer 1950 alle verschijnselen en moeilijkheden dood-zweeg. Het is echter ook waar, dat men nu doet, of de seksualiteit en vooral erop losleven op dit gebied het summum van moderniteit is en zalig-makend tegelijk.

Zelf komend uit een hecht gezin, begriep ik dit niet, voel geen behoefte er steeds te pas en te onpas en dan nog wel in ruwe bewoordingen over te spreken. Ik ben ook geen voorstander van het afschuijsysteem om reeds 10- en 11-jarige kinderen op de lagere school alle mogelijke zaken op dit gebied mee te delen. Dit is een taak der ouders, ligt op een vergelijkbaar niveau als de levensbeschouwing wanneer de moraal op de proppen

### SAMENLEVINGSOPBOUW

## NIMO- PUBLICATIES

De samenlevingsopbouw staat in het centrum van de belangstelling althans zo menen de lieden, die zich er beroepshalve mee bezighouden. De redactie hoopt in een van de volgende nummers informatie over deze tak van werk te geven.

Er is een uitstekend (vak)blad uitgegeven door het Nederlands Instituut voor Maatschappelijke Opbouw. De naam van het blad is: NIMO-bulletin. Een abonnement kost f 20. Men krijgt dan 8 afleveringen van tenminste elk 32 pagina's tekst.

Besturen van afdelingen en beroepskrachten, die zich willen abonneren kunnen dit opgeven aan mejuffrouw A. Couvreur, Centraal Bureau Humanitas, tel. 020-739444. Door een collectief abonnement te nemen worden de kosten gedrukt.

De nummers van de jaargang 1969, die nog verkrijgbaar zijn behandelen de volgende onderwerpen:

nr. 2 — 1969 Onderwijs à f 2,50

nr. 4 — 1969 Revolutie I à f 3,50

nr. 5 — 1969 Revolutie II à f 3,50

Deze kunt u rechtstreeks bij het NIMO bestellen (adres: Stadhouderslaan 146, 's-Gravenhage, tel. 070-548300).

Het NIMO geeft ook nog uit de volgende NIMO-cahiers:

Cahier nr. 2: Opbouwwerk voor buitenlandse arbeiderskrachten à f 2,34  
Cahier nr. 3: Vijf projectverslagen uit het opbouwwerk à f 4,16.

Cahier nr. 4: Maatschappelijke Opbouw in buurt, wijk en regio à f 3,75. Ook deze cahiers kunnen rechtstreeks bij het NIMO worden besteld.

komt. Vind dit ook geen taak voor Humanitas, alleen wanneer iemand in nood bij u komt, maar verwijst hem of haar dan naar bevoegdere instanties.

Ik ben me bewust, dat deze brief iets anders is en voor u lastiger dan het invullen van een vragenlijst, doch als het uw oprechte bedoeling is om te weten te komen hoe er gedacht wordt, is dit de mening van

Naam en adres bekend.

## DE CONTRIBUTIE-INNING

Op verzoek van de besturen van de meeste afdelingen en gewesten wordt de contributie van hun leden voor 1970 centraal geïnd.

In december 1969 ontvangen deze leden een acceptgirokaart. Wij verzoeken hun deze kaart voor de betaling van hun contributie te gebruiken om een vlotte administratieve behandeling mogelijk te maken.

Houders van een bankrekening kunnen deze kaart bij hun bank inleveren als betalingsopdracht.

Het bovenstaande betreft de leden van de volgende afdelingen en gewesten:

### afdelingen

Achtkarspelen  
Alkmaar  
Amersfoort  
Amstelveen  
Amsterdam  
Apeldoorn  
Arnhem  
Assen

De Bilt/Bilthoven  
Coevorden  
Delft  
Eelde/Paterswolde  
Eindhoven  
Emmen  
Enschede  
Geleen

Centrale  
inning  
in 1970  
voor een  
groot  
aantal  
afdelingen

Goes  
't Gooi  
's-Gravenhage  
Groningen  
Haskerland  
Hengelo  
's-Hertogenbosch  
Hoogeveen  
Leeuwarden  
Leiden  
Maarn  
Monnikendam  
Noorderveld  
Noord Oost Polder  
Noord Oost Veluwe  
Nijmegen  
Purmerend

### gewesten

Friesland  
Groningen  
Drenthe  
Gelderland  
Utrecht

Rhenen  
Rijnmond-Noord  
Schoonoord  
Smallingerland  
Spijkenisse  
Ter Apel  
Tilburg  
Utrecht  
Velp  
Voorburg/Rijswijk  
Walcheren  
IJmond  
Zaanstreek  
Zeist  
Zuid-Kennemerland  
Zutphen

Noord-Holland  
Zuid-Holland  
Zeeland  
Noord-Brabant



# HIVOS EN DE BEHOEFTE AAN EEN APARTE HUMANISTISCHE ORGANISATIE VOOR ONTWIKKELINGS- SAMENWERKING

Kortgeleden bent u middels een folder op de hoogte gesteld omtrent het werk van de Stichting HIVOS (Humanistisch Instituut voor Ontwikkelings-Samenwerking). Omdat het een folder was, werd er veel aangestipt maar was er weinig mogelijkheid om wat dieper op de zaken in te gaan. Mede omdat in deze folder uw steun werd gevraagd zijn juist de achtergronden, die ertoe hebben bijgedragen dat tot oprichting van een aparte humanistische instelling op dit terrein werd overgegaan, zo belangrijk. Graag maken wij daarom van de geboden gelegenheid gebruik om in 'Van Mens tot Mens' deze achtergronden nader toe te lichten.

Waarom is het nodig dat er een aparte humanistische organisatie voor dit werk wordt opgericht als er een algemene organisatie (NOVIB) al geruime tijd op dit terrein werkzaam is?

Deze — vaak gestelde — vraag impliceert eigenlijk dat een humanistische of buitenkerkelijke organisatie geen reden van bestaan heeft als er een algemene organisatie werkzaam is. Dat daarnaast veel kerkelijke organisaties, ondanks de bestaande algemene organisatie, zeer actief zijn en zich geheel onafhankelijk opstellen wordt daarbij vaak als min of meer vanzelfsprekend aangenomen, althans leidt niet tot de consequentie die men uit een dergelijke situatie behoort te trekken — anders was immers nooit de vraag gesteld — nl. dat, wil men niet buiten spel blijven staan men zelf activiteiten behoort te ontwikkelen, resp., wil de algemene organisatie niet in positie van derde zuij geraken, er van buitenkerkelijke zijde activiteiten behoren te worden ontplooid.

De volgende vraag luidt dan meestal: 'Kan men dan in de algemene organisatie (NOVIB) de eigen inbreng niet verwezenlijken?' en dan moet het antwoord kort zijn: neen, dat kon niet.

Tot september 1969 bestond het Algemeen Bestuur van de NOVIB uit een aantal persoonlijke leden en uit 75 leden-organisaties met zeer verschillende doelstelling. De kerken als zodanig waren geen lid; diverse kerkelijke ontwikkelingsorganisaties wel. Deze lijn heeft men doorgetrokken naar de humanisten: het Humanistisch Verbond kon geen lid van NOVIB worden, Humanitas daarentegen was wel lid. Indien een humanistisch instituut voor ontwikkelingshulp zou worden opgericht dan zou dit ook lid kunnen worden en dat is inderdaad geschied: direct na de oprichting van HIVOS heeft NOVIB gevraagd of wij lid van het Algemeen Bestuur wilden worden en sinds 1968 zijn wij daarin vertegenwoordigd.

Sinds kort is HIVOS ook vertegenwoordigd in het Bestuur van NOVIB en de Projekten Pool Kommissie.

Dat wij nu onze stem kunnen laten horen betekent nog niet dat wij onze inzichten en opvattingen kunnen verwezenlijken: de realiteiten van de ontwikkelings-samenwerking zijn in dat verband veelal doorslaggevend. Daarbij zijn wij juist begonnen en is onze bijdrage nog slechts van minimale betekenis.

Wat doen anderen en wie zijn die anderen?

Het is niet zo eenvoudig om daar een inzicht in te krijgen, omdat er betrekkelijk weinig gegevens bekend zijn. Een officiële bron is de in 1967 door de OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) uitgegeven gids van Europese particuliere ontwikkelingsorganisaties met gegevens — waarop wij ons verder baseren — van liefst 1100 organisaties.

De afdeling Nederland in deze gids vermeldt gegevens over 74 organisaties, t.w. 26 katholieke, 20 protestantse, 1 humanistische, 15 wetenschappelijke of gespecialiseerde organisaties, 7 algemene en 5 studenten organisaties. Door de grote verscheidenheid zeggen deze aantallen niet veel; er zijn organisaties bij die jaarlijks een paar duizend gulden aan ontwikkelingshulp besteden en die er miljoenen voor uitgeven. Van niet alle organisaties

zijn hun ontwikkelingsbijdragen vermeld maar van 56 onder deze 74 wel. Deze 56 besteedden omstreeks 1966 jaarlijks f 35 miljoen aan ontwikkelingshulp w.v. f 21,5 miljoen 'zuivere' hulp en f 13,5 miljoen hulp + algemene apparaatkosten. Ongeveer f 14 miljoen was afkomstig uit publieke middelen (subsidies) zodat f 21 miljoen uit vrijwillige bijdragen tot stand kwam. Hiervan namen de katholieke en protestantse organisaties f 17,3 miljoen voor hun rekening, de algemene organisaties f 2,1 miljoen (voornamelijk NOVIB) en de gespecialiseerde (zoals bij voorbeeld UNESCO, SIMAVI) f 1,3 miljoen. Onder de f 17,3 die de kerkelijke organisaties wisten op te brengen zijn tevens begrepen protestantse zendingsactiviteiten, daarentegen niet de katholieke missie activiteiten. Wat aan verbreiding van het geloof en wat aan ontwikkelingshulp in deze sector ten koste wordt gelegd, valt niet na te gaan omdat beide activiteiten met elkaar verweven zijn.

Sinds 1966 zijn de activiteiten van de kerkelijke organisaties sterk toegenomen: men hoeft slechts te denken aan de actie 'Kom over de Brug', die voor protestantse projecten f 28 miljoen opleverde. Daarnaast spelen de overheidsgelden, die voor particuliere ontwikkelingsactiviteiten ter beschikking worden gesteld, een steeds belangrijker rol.



Foto geheel boven: Het uitzetten van een nieuwe wijk van een stad in Ivoorkust.

Hierboven: Mieke de Moor brengt één van de cursisten het begin van lezen en schrijven bij, met behulp van een soort aap-ros-zeef lettertjes en een boek van Escola Radiofónica.

Hiernaast: Dorsen met tractor (Thailand).

Het initiatief hiertoe hebben in 1963 het Centraal Missie Commissariaat en de Nederlandse Zendingraad genomen door de Regering te wijzen op de ontwikkelingsactiviteiten van hun organisaties. Eind 1964 stelde de Regering naar aanleiding hiervan f 5 miljoen beschikbaar. Door de goede organisatie, waarbij bijzonder belangrijk is dat men in de ontwikkelingslanden over eigen steunpunten beschikt, heeft dit programma goed opgenomen met als gevolg dat in de loop der jaren steeds grotere bedragen ter beschikking zijn gesteld. Voor 1970 bedraagt het budget f 29 miljoen.

Sinds 1 van deze projecten projecten langs de stels, t riaat ( natie ( ICCO) lijke (c In prin hand; volgens merking belangen echter den voe een ka grond s veel mi niet-ker daarom tegen d klaard, haar jo ten uit verlenen program Moment program Overige heeft H bereid menwer aan kat niet rijp Uit het geworde inderdaa ticuliere hierin v organis nistatie meer vo ganisere kelijke lijkt; in alleen e plaats e zulling. wijze to wellicht de ontv tenkerk

Hoe z werkwi De fold 'HIVOS' bijstand initiatie voortke bevolki aangep De voo helpen ten w doende dit ge bringe wordt verwe In de gelijke plaats gesteun met e is? Inderd te ver aanloo gebrull



# DE LEUGEN VAN HET VORMINGSWERK

Enkele opmerkingen over het vormingswerk en de aktie van werkende jongeren op 1 november, aan de hand van het zwartboek Werkende Jeugd. 'De werkende jeugd wordt altijd in termen van ekonomies nut bekeken, terwijl haar behoeften op elk gebied zijn verwaarloosd. Dit is het belangrijkste motief geweest voor deze uitgave (Zwartboek Werkende Jeugd). Het zal ook duidelijk zijn, waarom de werkende jeugd zo weinig aandacht heeft gekregen. En wel omdat ze minder aan de weg kon timmeren dan studenten en scholieren. Omdat ze zo weinig gevormd is, dat ze moeilijk aktie kan voeren. Ze is zozeer het slachtoffer van de maatschappelijke situatie, dat ze geen aandacht kon opeisen voor zich, zoals anderen dat deden.'

Menigeen denkt bij het lezen hiervan dat in elk geval dit gedeelte uit het Zwartboek Werkende Jeugd door de massale demonstratie van 1 november j.l. achterhaald is. Dat zou dan inhouden dat de werkende jongeren nu, gelijk studenten en scholieren, de verdiende aandacht verkregen hadden, dat nu de problematiek fundamenteel aan de orde zou zijn gekomen in de Tweede Kamer en bij de politieke partijen. Maar vooral zou dat betekenen dat de werkende jongeren, rekening houdend met hun opleidingsnivo, hun afhankelijkheidspositie ekonomiese, en de historische benadering van de problemen, een aktiestrategie ontwikkeld zouden hebben die de ekonomiese exploitatie van henzelf door het maatschappelijk systeem zou kunnen opheffen.

Noch het eerste, noch het tweede gaat op. Zelfs aan de studenten en scholieren die toch al veel langer 'aan de weg timmeren' is er nooit werkelijk fundamenteel aandacht besteed, laat staan dat dat wel het geval zou zijn bij de werkende jeugd (het kamerdebat is daar wel het beste voorbeeld van).

Wat echter voor de werkende jongeren zelf nog veel belangrijker is, is dat zij geen aktiestrategie ontwikkeld hebben — zouden kunnen hebben — die ook maar een beetje in de richting gaat van de opheffing van het probleem. De aktie zoals hij tot nu toe gevoerd is, en ook de voorbereiding kan, onmogelijk als zodanig voorgesteld worden.

Onvermijdelijk is ook de konstatering dat één van de redenen waardoor dit het geval is, de bemoeienis van het vormingswerk bedrijfsjeugd is. De bijdrage die door dit soort instellingen aan de aktie geleverd is, is — gemeten naar bestede tijd en energie — vrij groot geweest; tegelijkertijd echter betekende dit een inperking van de bewustwordingsmomenten, de politiseringsmogelijkheden.

Vooraf, in de Mater Amabilisscholen, maar ook elders is gediskussieerd over de 1 november aktie aan de hand van het Aktieboek.

Er werd geoefend in het goed diskussieren, want dat moest op de dag zelf gebeuren. Het is juist dat in een aktie die als een van zijn doeleinden het uitoefenen van pressie heeft, er met de (macht)bezittende groepen gediskussieerd zal moeten worden. Aan de andere kant is het wel zo dat de aktie niet alleen bedoeld was als pressiemiddel, maar vooral ook als een tegenmacht, een dreigende vuist. Willen nu jongeren met een vrij laag onderwijspeil, een — struktureel bepaalde — zwakke diskussietechniek, een te-

genmacht ontwikkelen dan zullen zij dat niet moeten doen op het nivo van de tegenstander, maar op het eigen nivo. Ofwel, niet d.m.v. diskussie — het wapen van de intellektueel tegenover een minder ontwikkelde — maar d.m.v. de aan de groep eigen methoden. Een tegenmacht van arbeiders, dus ook jonge, drukt zich uit in georganiseerd verzet, in het verstoren van de plannen van de tegenstander. De arbeidersbeweging heeft daar in het verleden meerdere voorbeelden van gegeven.

Hier wordt niet de noodzaak ontkend van de verwezenlijking van de eis betreffende onderwijs en vorming, nu reeds, maar wordt de onmogelijkheid

De redactie heeft gemeend eens de enge grenzen van het maatschappelijk werk te overschrijden. Zij meende dit te moeten doen, om nog eens erop te wijzen dat er behalve problemen bij mensen persoonlijk ook nog problemen bij bepaalde groepen van mensen bestaan, die uiteraard weer een weerslag vinden in de individuele mens behorend tot zo een groep. De redactie heeft Herman Lamers uitgenodigd iets te schrijven over de werkende jeugd. Hij is secretaris onderwijs bij de Nederlandse Studenten Raad en is medesamensteller van het 'Zwartboek Werkende Jeugd'. Herman Lamers studeert sociologie aan de Rijks-Universiteit te Leiden.

onderkend van een strijd ter verbetering, ter inwilliging van die eisen op dit méér intellektuele nivo.

Een — niet toevallig — neveneffect van deze werkwijze, het diskussieren met hoogwaardigheidsbekleders, is het kunstmatig ontwikkelde autoriteitsbesef bij de jongeren.

Zij zijn zich volop bewust van hun eigen onkunde v.w.b. het diskussieren, een bewustzijn dat wordt versterkt tijdens de voorbereidingen voor de aktie. Voorbereidingen die grotendeels bestonden uit het oefenen in het diskussieren met de grootmeesters van de nietszeggende diskussie. Dit bewustzijn, gekontrasteerd met de toebedachte diskussiepartners op 1 november, versterkt met de autoritaire gevoelens. De maatschappelijke autoriteit heeft normaal gezien weinig ontzag te verwachten bij werkende jongeren, eerder het tegenovergestelde. Tijdens de diskussies met de beleidsambtenaren overheerste juist het nieuwe — valse — autoriteitsgevoel (terwijl dat in de meeting in de tent juist niet het geval was. Daar werd in eerste aanzet de tegenmacht getoond).

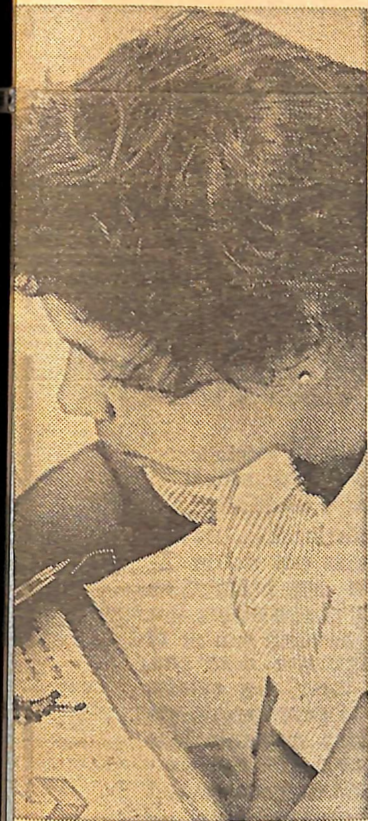
Juist het vormingswerk, ondanks alle goede wil, beperkt de strijd van de werkende jongeren. Oorzaken daarvan zijn:

— De maatschappelijke funktie van het vormingswerk is nog steeds het aanpassen van groepen aan de waarden die in de maatschappij de bovenaan voeren. Dat waren in het verleden christelijk-ethiese of humanistische waarden, nu zijn dat de waarden van de moderne technokratische maatschappij: diskussie, aktieve participatie, meedenken in een demokra-

VERVOLG OP PAGINA 4

1968 geldt de volgende verdeling van de gelden: 40 pct. t.b.v. katholieke en 40 pct. t.b.v. protestantse projecten 20 pct. t.b.v. niet-kerkelijke projecten. Projecten worden ingediend via kanalen, waarbij men binnengaat in de prioriteiten vastgesteld door de Centrale Missie Commissie (CMC), Interkerkelijke Coördinatiecommissie voor Ontwikkelingshulp en voor projecten zonder kerkenchristelijke achtergrond: NOVIB. NOVIB ligt dit laatste niet voor de bij een verdeling van de gelden, de zullen komt niet in de eerste plaats de algemene organisatie in aanmerking voor vertegenwoordiging van de projecten van de derde zuil. In realiteit wordt vanuit de ontwikkelingsland- en betrekkelijk veel projecten met katholieke of protestantse achtergrond gevraagd terwijl dit laatste niet geldt voor projecten met een niet-kerkelijke achtergrond. HIVOS heeft wel in principe bezwaar gemaakt tegen deze regeling maar zich bereid te verzoeken deze regeling en gezien de lange looptijd, medewerking aan de overlegging van deze regeling te geven en haar projecten voor dit jaar via NOVIB in te dienen. Het is één HIVOS project voor dit jaar is voorbereiding.

— het zij terzijde opgemerkt — HIVOS zich ook op andere punten verklaard nauwer te willen samenwerken, maar daarvoor was de tijd hollie en protestantse zijde nog voorgaande moge duidelijk zijn dat buitenkerkelijk Nederland minder is betrokken bij de ontwikkelingsactiviteiten. Om verbetering te brengen is een eigen organisatie onontbeerlijk. Dat deze organisatie humanistische is, ligt min of meer voor de hand: Het is het enige element voor de buitenkerkelijke sector. Hoe merkwaardig het ook is, de bestaande structuur kan men door het innemen van de eigen bijdrage leveren aan de ontwikkeling. Dat deze bijdrage op een eigen stand wordt gebracht kan er toe bijdragen de interesse voor ontwikkelingsproblematiek bij de buitenkerkelijken te stimuleren.



HIVOS nu de eigen taak en hoe?

er zegt hiervan: HIVOS verleent financiële en technische hulp aan particuliere ontwikkelingsprojecten, die uit lokale behoeften voortvloeien en samen met de plaatselijke overheid kunnen worden uitgevoerd.

erkeur wordt eraan gegeven daar te waar men zelf bepaalde activiteiten gaat ontplooiën maar over onvolledige middelen of kennis beschikt om heel of gedeeltelijk ten uitvoer te brengen. Dit is het 'ideaal' waar naar gestreefd maar dat zeer moeilijk te bereiken lijkt.

eerste plaats: hoe kom je met der- groepen in contact en in de tweede plaats: hoe kunnen dergelijke initiatieven worden als niet een organisatie en administratief kader aanwezig

ad is deze aanpak niet eenvoudig wezenlijken; zij zal een langere tijd vragen dan wanneer men het maakt van westerse krachten, die

werken. Eén ding mag men echter bij kennis van zaken hebben omtrent de lokale problematiek en mogelijkheden. Noodgedwongen zal men in een aantal gevallen dan ook op deze wijze moeten deze opzet niet uit het oog verliezen: het is de methode van de toekomst. Het opleidingsniveau van de inwoners van de ontwikkelingslanden stijgt en daarmee nemen de mogelijkheden toe dat zij zelf gaan bepalen wat in hun landen moet gebeuren. Niet wij moeten zeggen wat er gebeuren moet maar zij. Hoe eerder wij die situatie bereiken des te beter zal het zijn.

Maakt deze benadering resultaten op korte termijn mogelijk?

We geloven van wel mede omdat a. in een aantal landen andere oorzaken dan het opleidingsniveau, er de reden van zijn dat de ontwikkeling minder snel plaats vindt dan zou moeten en b. wij kunnen inhaken op andere in deze richting reeds genomen initiatieven.

Wij denken hierbij aan Latijns-Amerika waar de sociale problemen zich opstapelen doordat bijv. het aantal werklozen eerder stijgt dan daalt en de bevolking groeit zodanig is dat men alleen met grote zorg de toekomst tegemoet kan zien. Gelukkig begint dit in dit werelddeel ook door te dringen tot bepaalde delen van de bovenlaag, die zich — algemeen gesproken — lang afzijdig heeft gehouden van deze problematiek in eigen land. In verschillende landen in Latijns-Amerika is men nu bezig met het organiseren van particuliere nationale ontwikkelingsstichtingen, die beogen verbetering te brengen in de sociale omstandigheden van de bevolking.

Men helpt bijv. kleine plattelandsgemeenschappen, die bepaalde verbeteringen willen bereiken, met leningen tegen normale voorwaarden maar zonder garanties die de commerciële banken vragen en die, doordat zij ontbreken, deze groepen de toegang tot de geldmarkt blokkeren. Principe is dat een groep mensen met een gemeenschappelijk doel een belangrijk potentieel voor ontwikkelingsactiviteiten vormt, indien men deze mensen financiële steun kan geven. Deze financiële hulp kan vaak plaats vinden in de vorm van leningen mede omdat de activiteiten bepaalde voordelen opleveren, die in geld zijn uit te drukken. Bij krediet ten behoeve van kunstmeesters kopen of landbouwwerktuigen spreekt dit voor zichzelf maar ook bij de aanleg van een waterleiding bijv. zullen er 'opbrengsten' zijn in de vorm van minder ziektes waardoor meer arbeid ter beschikking komt en minder kosten behoeven te worden gemaakt.

Bij de enorme kapitaalbehoeften van de ontwikkelingslanden is het ondenkbaar dat dergelijke voorzieningen alleen door giften zouden kunnen worden gerealiseerd; een oplossing is slechts mogelijk indien de ruim voorhanden arbeidskracht kan worden gemobiliseerd zodanig dat zij hun eigen voorzieningen verdienen. In feite gebeurt dit reeds op grote schaal; 85 pct. van de investeringen in de ontwikkelingslanden is — volgens het rapport van de commissie Pearson — betaald uit de besparingen van die landen zelf. Deze besparingen zijn echter veelal gedwongen (bijv. door heffingen en belastingen) terwijl bij deze bovengenoemde particuliere activiteiten de besparing vrijwillig plaats vindt.

Hoe omvangrijk de internationale hulpverlening ook is. Zij zal pas succesrijk zijn als zij dient tot steun van de opbouwende krachten in de ontwikkelingslanden zelf. Tot veel meer dan het weg nemen van belemmeringen voor ontwikkeling is zij niet in staat; illustratief hiervoor is dat de totaal verstrekte hulp gedurende de laatste 20 jaar slechts 2 pct. van het totale inkomen van de desbetreffende ontwikkelingslanden heeft uitgemaakt. En toch is die 2 pct. zo belangrijk geweest omdat zij een grote uitbreiding van de investeringen mogelijk maakte. Dit investeringsniveau zal ook in de particuliere sector stijgen wil er sprake kunnen zijn van een evenwichtige ontwikkeling.

De nationale ontwikkelingsstichtingen, waarvan hier voor sprake was, vormen daartoe een belangrijke mogelijkheid.

HIVOS stelt zich voor om met deze organisaties samen te werken door a. steun te verlenen bij projecten, die niet volgens dit systeem kunnen worden uitgevoerd; b. kapitaal ter beschikking te stellen voor het financieren van de kredietbehoeften. Voor zover mogelijk zal dit plaats vinden uit eigen middelen — daartoe in staat gesteld door bijdragen van buitenkerkelijk Nederland — dan wel, door andere organisaties en instellingen hiervoor te interesseren.

Uiteraard hopen wij dat ons eigen aandeel substantieel zal kunnen zijn. Het begin is er. Aan u de keuze om wel of niet hieraan uw steun te verlenen.

R. SORGEDRAGER



# EEN DUIVELSE ZAAK (2)

Zeer geachte redactie,  
In de juni-aflevering van uw blad verscheen een artikel van de hand van de heer H. van Dijk onder de naam 'Een duivelse zaak', dat gewijd was aan de Progil-affaire. Het moet ons van het hart, dat dit artikel ons minder heeft bevredigd en zeer zeker ook verbaasd, met name wat betreft de gemakkelijker, waarmee uitspraken worden gedaan. Zo zouden wij de bewering, dat het gemeentebestuur van Amsterdam enige wijkcentra geprest heeft tot het organiseren van hearings, toch wel gedocumenteerd willen zien. Maar aan een kritische beschouwing van het hele artikel hebben wij geen behoefte. Wij willen ons hier beperken tot dat gedeelte, waarin de schrijver de Amsterdamse Raad voor het Maatschappelijk Welzijn in zijn beschouwingen trekt. De heer Van Dijk schrijft:

... 'moet er op gewezen worden, dat de stedelijke Raad voor het Maatschappelijk Welzijn, die — evenals de wijkcentra — inspraak en participatie wil bevorderen, geen enkel initiatief heeft genomen in de Progil-affaire en zich heeft opgesteld alsof de vestiging van het bedrijf niets te maken zou hebben met 'welzijn.' Zij verontschuldigt zich met — of verschuilt zich achter — het formele argument: de stichtingsacte is nog niet verleden. De

vragen die dan onmiddellijk oprijzen, luiden: waarom geeft de Raad dan wel een periodiekje uit; waarom stuurt zij zure briefjes rond, waarin gezegd wordt, dat cursisten aan de urgentieopleiding van de Sociale Academies minder tegemoetkoming van hun werkgevers, vooral wat de vrije tijd betreft, zouden moeten krijgen? Onze bezwaren tegen de aangehaalde passage zijn van tweeërlei aard: zij betreffen de inhoud en de gevolgde procedure.

## Allereerst de inhoud Progil en de Raad voor het maatschappelijk welzijn

De huidige situatie is slechts te begrijpen vanuit haar historische groei. Per 1 januari 1965 werd de Sociale Raad, waarvan de werkzaamheden zich hier ter stede reeds ten dele tot het terrein van het opbouwwerk uitstrekten, opgeheven. Een klein deel van het bureau van de Sociale Raad werd in stand gehouden en tijdelijk ondergebracht bij de gemeentesecretarie afdeling Sociale Zaken. Dit bureau kreeg als opdracht de liquidatie van de werkzaamheden van de Sociale Raad en de voorbereiding van een stedelijk opbouworgaan. Daarbij bleek het noodzakelijk, bepaalde bestaande werkzaamheden voor de toekomst te bewaren; voorlopig bleven deze tot het werkkterrein van het bureau behoren, uiteraard in nauw overleg met de wethouder voor de Sociale Zaken. Enige jaren heeft het bureau de naam 'Sociale Raad in liquidatie' moeten voeren.

Nadat het gemeentebestuur in april 1968 had besloten tot oprichting van de Stichting Raad voor het maatschappelijk welzijn, werd de naam van het bureau gewijzigd in 'Raad voor het maatschappelijk welzijn in oprichting.' Het is nog steeds een deel van de gemeentesecretarie en zal dat blijven tot het bestuur van de stichting, nadat deze zal zijn opgericht, tot het formeren van een eigen bureau zal zijn overgegaan. Inmiddels zijn op 28 mei jl. de leden van het bestuur door de gemeenteraad benoemd. De installatie zal plaatsvinden in september a.s. Uit het vorenstaande moge blijken, dat de Stichting Raad voor het maatschappelijk welzijn nog niet bestaat en dat ten tijde van de Progilinspraakprocedure zelfs de bestuursleden nog niet waren aangewezen. Het is dan ook duidelijk, dat van de zijde van die raad geen initiatieven met betrekking tot Progil konden worden ondernomen.

## Activiteiten van de Raad voor het maatschappelijk welzijn i.o.

De schrijver heeft de op te richten raad en het voorbereidingsbureau, dat deel uitmaakt van de gemeentesecretarie, niet uit elkaar weten te houden. Gezien het vorenstaande behoeft het geen betoog, dat dit bureau in de Progil-affaire geen initiatieven kon nemen. De heer Van Dijk wijst er op, dat de raad (lees het voorbereidingsbureau):  
a. een periodiekje uitgeeft.  
b. zure briefjes rondstuurt.  
Hij wil hiermee te kennen geven dat het

bureau in bepaalde zaken toch wel naar buiten treedt. En dat is waar.

Wij wezen er reeds op, dat sommige werkzaamheden van de voormalige Sociale Raad gaande worden gehouden in afwachting van het komende standpunt van het bestuur van de Stichting Raad voor het maatschappelijk welzijn.

Hiertoe behoort o.a. het uitgeven van een informatieblad. Zoals sommige uwer lezers zich zullen herinneren, gaf de voormalige Sociale Raad een periodiekje uit, genaamd De Schakel. In overleg met de wethouder voor de Sociale Zaken werd besloten na 1 januari 1965 een tijdelijk blad te doen verschijnen, met de bedoeling sociale informatie te verstrekken, waarvoor de naam Tussenschakel werd gekozen.

Naast het uitgeven van De Tussenschakel behoort eveneens tot de werkzaamheden, welke in de overgangstijd van het oude naar het nieuwe werden vastgehouden, het verzorgen van een aantal secretariaat. O.m. wordt dit gedaan voor het overlegorgaan van de directieuren van de Amsterdamse instellingen van maatschappelijk werk.

De door de heer Van Dijk bedoelde zure briefjes blijken betrekking te hebben op één brief, welke door het bureau namens genoemd directieurencontact is verzonden aan de sociale academies en aan de landelijke samenwerkingsorganen. In de brief kwam duidelijk tot uiting, dat deze uiting van het directieurencontact. Het zou te ver gaan, deze brief hier geheel te behandelen. Mogen wij volstaan met te vermelden, dat gevraagd wordt in overleg te treden over het in werktijd volgen van de urgentieopleiding. De instellingen van maatschappelijk werk ondervinden daardoor nl. bepaalde moeilijkheden. Het gaat hier dus om een zake-

lijke aangelegenheid, waarover men van gedachten wil wisselen.

Het lijkt ons onjuist om dit soort activiteiten van het bureau als argument te gebruiken, dat het ook in de Progil-affaire had moeten optreden.

## Vervolgens de methode

Nadat de heer Van Dijk ons telefonisch enkele inlichtingen had gevraagd, waarbij de Progil-affaire slechts zijdelings ter sprake kwam, hebben wij niets meer van hem vernomen, tot wij door een van de leden van Humanitas op zijn artikel werden gewezen. Het spijt ons, dat

a. ons bij het vragen om inlichtingen niet duidelijk is gezegd waar het om ging;

b. het artikel ons vóór de plaatsing niet is toegezonden met verzoek om commentaar, of tenminste

c. ons niet een exemplaar van Van mens tot mens ter kennismaking is toegezonden.

## Erkentelijk

Desondanks zijn wij de redactie erkentelijk voor de geboden plaatsruimte. Het leek ons goed de lezers over de Raad voor het maatschappelijk welzijn i.o. wat nader te informeren.

De vraag, in hoeverre de stedelijke raden voor overleg en advies op maatschappelijk terrein (zoals de officiële naam luidt) er in zullen slagen een wezenlijke functie te krijgen in de totale welzijnsbevordering, is overigens belangwekkend genoeg. Wij zijn met de schrijver van mening, dat dit een moeilijke zaak is, welke slechts met inschakeling van alle beschikbare kennis en inzicht verder gebracht kan worden.

De Raad voor het maatschappelijk welzijn i.o.

Drs. W. J. van der Kamp

## NASCHRIFT VAN H. VAN DIJK

Het hierbovengeplaatste artikel geeft een inzicht in het wel en wee van de Amsterdamse Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

De redactie had dit artikel van de hand van de heer van der Kamp gaarne geplaatst in het vorige nummer van het ledenorgaan. De lezers zouden dan de (duivelse) zaak nog verser in het geheugen gehad hebben. Het was echter niet mogelijk, omdat het ledenonderzoek en het jaarverslag moesten worden afgedrukt.

De heer van der Kamp geeft enige, mijns inziens, in dit verband niet zo noodzakelijke informatie over de Stedelijke Raad in oprichting. Het gaat er mij om dat het argument: 'wij zijn een raad i.o.' naar willekeur wordt gehanteerd. Tot welke merkwaardigheden dat leidt blijkt uit de verdediging van de heer van der Kamp: een organisatie die niet bestaat, verdedigt zich zelf.

Wat de 'zure briefjes' aangaat, moet ik toegeven dat het bijvoeglijk naamwoord mijn persoonlijke mening betreft die ik min of meer aan de lezers van het artikel opdring en in het kader van het artikel niet terzake doend is.

Ook is het juist dat de heer van der Kamp schetst, dat het betreffende briefje verstuurd is door de Stedelijke Raad i.o., maar uit de koker van het directieurencontact komt.

In het laatste onderdeel van het artikel (vervolgens de methode) wordt gesuggereerd door het zinnetje '... waarbij de Progil-affaire slechts zijdelings ter sprake kwam...' dat ik de Raad i.o. uitgelokt zou hebben bepaalde uitspraken te doen. Niets is minder waar. De Progil-affaire is

in het telefoongesprek dat ik met een van de medewerkers van de Raad i.o. voerde samen met het begrip inspraak ter tafel gekomen in de zin die ongeveer luidde: 'Wat heeft de Stedelijke Raad gedaan ter bevordering van de inspraak van de Amsterdamse bevolking inzake de vestiging van Progil.'

## 1 OP DE 20!

Een documentaire langspeelplaat is in Nederland nog een vrij zeldzaam verschijnsel; een documentaire langspeelplaat over homoseksualiteit is een uniek gebeuren.

Eén op de twintig mensen is homoseksueel;

één op de twintig bij U op kantoor  
één op de twintig bij U in de winkel  
één op de twintig bij U in de straat

5 pct. van alle Nederlanders. Dat is dan voor de luisteraar een stukje informatie. Niet zo'n erg belangrijke overigens, want het gaat niet om het aantal maar om de houding van de 19 overige mensen tegenover deze éne. De plaat probeert meer dan getalsmatige-informatie te geven en de samenstellers zijn daar mijns inziens goed in geslaagd: er wordt nog eens duidelijk uit de doeken gedaan, dat een homoseksueel even verknijpt of harmonieus, even dom of slim, even betrouwbaar of onbetrouwbaar als een heteroseksueel kan zijn. Dat mag best nog eens gezegd worden. Het is nodig niet alleen een vriendelijke tolerantie tegenover de homoseksueel aan de dag te leggen — hij blijft dan zijn etiket houden — hij moet door iedereen geaccepteerd worden. Om dat te bereiken is het beluisteren van en discussiëren over deze plaat in scholen, beroepsopleidingen e.d. aan te bevelen.

De teksten en interviews op de plaat worden gelardeerd met zang door een 'Cabaretje' van homofiele mannen en vrouwen. Zij zorgen voor de zelfrelativerende achtergrond van de plaat. Als hetero's nou ook eens wat meer zelfspot hadden, zou dan die documentaire 'longplay' nodig zijn geweest?

1) Te bestellen bij de Ned. Ver. van homofielen, Korte Leidsedwardsstraat 49a, Amsterdam, tel. 020-234596.

## VERVOLG VAN PAGINA 3

tiese situatie etc. Het Zwartboek Werkende Jeugd (p. 19):

'Dat duizenden jongens en meisjes zonder veel opleiding en ontwikkeling de fabriek, het kantoor, de haven ingestuurd worden, is een onrecht. In plaats van dit onrecht weg te nemen vond men het vormingswerk uit. Erger, uit dit onrecht heeft de maatschappij iets goeds gebrouwen, goed voor zichzelf dan: het vormingswerk leert de werkende jeugd zich tevreden te stellen met hun situatie, leidt hun agressie (levensdrift) in banen, leert hun één ding, zich aanpassen.'

— de technieken die gebruikt worden door het vormingswerk. De technieken zelf zijn in steeds grotere mate al een praktiseren van de technokratische idealen: 'groepsgesprekken... over zaken waarmee jeugdigen te maken hebben of krijgen', 'de methode van samen praten wordt tegelijkertijd geoefend in het leren luisteren en denken, overleg plegen...', 'het ontwikkelen van eigen mogelijkheden', 'het ontwikkelen van sociale vaardigheden'. Stuk voor stuk zaken die in het moderne productieproces van onschatbare waarde zijn, maar die nog niets zeggen over de mogelijkheden voor de werkende jongeren om ze aan te wenden in hun strijd voor een betere maatschappelijke structuur. Waartoe deze zaken kunnen leiden blijkt overduidelijk uit een artikel in de Volkskrant d.d. 3 december: 'Vorming werkende jongeren is een moeizaam karwei'. Het behandelt de experimenten op het jeugdcentrum 't Zeepaard:

'De gedachte die achter dit vormingswerk zit, is, dat mensen die in een bepaalde situatie zitten (bedrijf), zich daarbij betrokken moeten voelen. Anders stompt de situatie hen af'. Dit zou men kunnen noemen: vormingswerk als produktieverhogende faktor.

Alle citaten zonder bronvermelding zijn uit het Zwartboek Werkende Jeugd, een produkt van een werkgroep van werkende en studerende jongeren. Het kon mede tot stand komen dankzij NVV-jongerencontact, Katholieke Werkende Jeugd, Nederlandse Studenten Raad en Socialistische Jeugd.

HERMAN LAMERS

## EEN VRAAG

We hebben in het vorige ledenorgaan nogal wat vragen gesteld. Iedereen weet daar nu wel alles van. Het vragenstellen is zo goed bevallen dat we er mee doorgaan. Deze keer willen we het rustighouden, we stellen maar één vraag, waar we overigens wel graag antwoord op willen hebben van zoveel mogelijk leden.

De vraag:

Als Humanitas in de toekomst een weekend organiseert b.v. in een volkshogeschool of vormingscentrum om over een maatschappijprobleem informatie te geven en te discussiëren, welk onderwerp zoudt u aan de orde gesteld willen zien?

Zoudt u dan komen om mee te praten? .....

Wat is uw leeftijd? ..... jaar.

Knip het antwoord uit en stuur het op aan Humanitas Centraal Bureau J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam.  
U kunt het als drukwerk frankeren.